

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie jest wydawane na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2026 r. poz. 515), zgodnie z którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli, wskazując w szczególności poziom wykształcenia i jego zakres w odniesieniu do poszczególnych typów szkół i placówek, warunki uzyskiwania kwalifikacji do nauczania języków obcych, także poprzez egzaminy znajomości języka i wykaz tych egzaminów oraz może określić szkoły i wypadki, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli, uwzględniając w szczególności potrzeby kształcenia zawodowego.

Obecnie kwalifikacje wymagane od nauczycieli reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. poz. 2102, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie kwalifikacji”.

Projektowane rozporządzenie zostało przygotowane w związku z koniecznością określenia kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, którzy – od roku szkolnego 2026/2027 – będą nauczać nowych przedmiotów wprowadzanych do szkół, tj. przyrody, zajęć praktyczno-technicznych oraz edukacji zdrowotnej – zdrowia seksualnego.

Ponadto za zasadne uznano:

- 1) określenie kwalifikacji do nauczania przedmiotu edukacja obywatelska;
- 2) rozszerzenie katalogu kwalifikacji uprawniających do zajmowania stanowiska nauczyciela edukacji zdrowotnej;
- 3) umożliwienie zatrudnienia na stanowisku nauczyciela szkół polskich za granicą osobom posiadającym kwalifikacje w zakresie glottodydaktyki.

W związku z powyższym, w projekcie rozporządzenia:

- 1) określono kwalifikacje do nauczania nowego przedmiotu edukacja zdrowotna – zdrowie seksualne, który od roku szkolnego 2026/2027 będzie nauczany jako przedmiot fakultatywny (§ 1 pkt 1 lit. a projektowanego rozporządzenia, dotyczący § 3a rozporządzenia w sprawie kwalifikacji). Kwalifikacje do nauczania przedmiotu edukacja zdrowotna – zdrowie seksualne będą miały osoby, które na podstawie dotychczasowych przepisów posiadały kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela edukacji zdrowotnej, określone w dotychczasowym § 3a rozporządzenia w sprawie kwalifikacji. Kwalifikacje do nauczania tego przedmiotu będą posiadały również osoby, które posiadały kwalifikacje do nauczania przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 28 sierpnia 2025 r. (§ 2 projektowanego rozporządzenia);
- 2) rozszerzono katalog osób posiadających kwalifikacje uprawniające do zajmowania stanowiska nauczyciela przedmiotu edukacja zdrowotna, który (bez modułu dotyczącego zdrowia seksualnego) od roku szkolnego 2026/2027 będzie nauczany jako przedmiot obowiązkowy (§ 1 pkt 1 lit. b projektowanego rozporządzenia, dotyczący § 3a rozporządzenia w sprawie kwalifikacji). Zgodnie z projektem rozporządzenia kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela edukacji zdrowotnej będą posiadali również nauczyciele posiadających kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela:
  - a) edukacji dla bezpieczeństwa,

- b) kształcenia obronnego, które zastąpi edukację dla bezpieczeństwa zgodnie z procedowanym obecnie projektem rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Osoby posiadające kwalifikacje do nauczania tych przedmiotów posiadają wiedzę i umiejętności w zakresie zagadnień związanych ze zdrowiem fizycznym, pierwszą pomocą przedmedyczną, przygotowaniem i efektywnym korzystaniem z apteczki, zagrożeniami społecznymi i środowiskowymi oraz cyberbezpieczeństwem. Osoby posiadające kwalifikacje w zakresie edukacji dla bezpieczeństwa albo kształcenia obronnego nie będą posiadały natomiast uprawnień do nauczania przedmiotu edukacja zdrowotna – zdrowie seksualne;

- 3) określono kwalifikacje do nauczania nowych przedmiotów, które od roku szkolnego 2026/2027 zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz. U. poz. 378), będą nauczane w szkołach podstawowych. Nowymi przedmiotami są: przyroda i zajęcia praktyczno-techniczne (§ 1 pkt 2 projektowanego rozporządzenia, dotyczący § 3c i § 3d rozporządzenia w sprawie kwalifikacji).

W projektowanym rozporządzeniu przewiduje się, że:

- a) przyrody będą mogły również nauczać osoby posiadające kwalifikacje do nauczania biologii, geografii, fizyki lub chemii, określone w § 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji, a więc osoby, które ukończyły studia w zakresie biologii, geografii, fizyki lub chemii, i posiadają przygotowanie pedagogiczne albo osoby, które ukończyły inne studia, posiadają przygotowanie pedagogiczne i ukończyły studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczania biologii, geografii, fizyki lub chemii,
- b) zajęć praktyczno-technicznych będą mogły nauczać również osoby posiadające kwalifikacje do nauczania techniki, określone w § 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji, a więc osoby, które ukończyły studia w zakresie techniki i posiadają przygotowanie pedagogiczne, albo osoby, które ukończyły inne studia, posiadają przygotowanie pedagogiczne i ukończyły studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczania techniki;
- 4) określono kwalifikacje do nauczania przedmiotu edukacja obywatelska (§ 1 pkt 2 projektowanego rozporządzenia, dotyczący § 3e rozporządzenia w sprawie kwalifikacji). Zgodnie z § 3e projektowanego rozporządzenia przedmiotu edukacja obywatelska będą mogły nauczać również osoby posiadające kwalifikacje do nauczania wiedzy o społeczeństwie lub historii, określone w § 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji, a więc osoby, które ukończyły studia w zakresie wiedzy o społeczeństwie lub historii i posiadają przygotowanie pedagogiczne albo osoby, które ukończyły inne studia, posiadają przygotowanie pedagogiczne i ukończyły studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczania wiedzy o społeczeństwie lub historii;
- 5) rozszerzono katalog osób, które mają kwalifikacje do nauczania w klasach I–III szkół podstawowych za granicą i w oddziałach dziecięcych dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat oraz do nauczania języka polskiego w klasach IV–VIII szkół podstawowych za granicą

i liceach ogólnokształcących za granicą (§ 1 pkt 3 projektowanego rozporządzenia, dotyczący § 36 ust. 1 i 3a rozporządzenia w sprawie kwalifikacji).

Zgodnie z projektem rozporządzenia kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w klasach I–III szkół podstawowych za granicą i w oddziałach dziecięcych dla dzieci w wieku 3 do 6 lat będą posiadały – oprócz nauczycieli przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej oraz nauczycieli języka polskiego – również osoby, które ukończyły studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie prowadzone zgodnie z nowym standardem kształcenia lub studia prowadzone zgodnie z przepisami obowiązującymi przed dniem 3 sierpnia 2019 r., w zakresie glottodydaktyki lub nauczania języka polskiego jako obcego, a także kurs kwalifikacyjny dla nauczycieli szkół za granicą przygotowujący do nauczania w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, zgodnie z planem nauczania uzupełniającego oraz do nauczania w oddziałach dziecięcych zgodnie z programem nauki dla oddziałów dziecięcych, w wymiarze nie mniejszym niż 160 godzin.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela języka polskiego w klasach IV–VIII szkół podstawowych i w liceach ogólnokształcących za granicą będą posiadały – oprócz nauczycieli języka polskiego, nauczycieli języka obcego i nauczycieli przedmiotów lub zajęć, o których mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji – również osoby, które ukończyły studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie prowadzone zgodnie z nowym standardem kształcenia lub studia prowadzone zgodnie z przepisami obowiązującymi przed dniem 3 sierpnia 2019 r., w zakresie glottodydaktyki lub nauczania języka polskiego jako obcego, a także kurs kwalifikacyjny dla nauczycieli szkół za granicą przygotowujący do nauczania języka polskiego, zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin.

Studia w zakresie glottodydaktyki obejmują zagadnienia w zakresie dydaktyki języków obcych, w tym języka polskiego jako obcego oraz nowoczesne metody nauczania czytania i pisanie. Absolwenci studiów w tym zakresie są przygotowani do pracy z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi. Rozszerzenie katalogu uprawnień wymaganych do nauczania języka polskiego w szkołach za granicą, umożliwi zatrudnianie specjalistów posiadających odpowiednie przygotowanie merytoryczne.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt rozporządzenia spełnia wymogi wynikające z rozdziału 6a ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2026 r. poz. 166), tj. ma niedyskryminujący charakter, jest uzasadniony i zgodny z zasadami proporcjonalności, ponieważ:

- 1) projektowane przepisy dotyczące wymagań kwalifikacyjnych, jakie należy spełnić, aby wykonywać zawód nauczyciela, są adekwatne do założonego celu służącego interesowi publicznemu, tj. są zgodne z nowym standardem kształcenia, który obowiązuje od dnia 1 października 2019 r. i zapewnia należyłą jakość przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela w systemie szkolnictwa wyższego.

Standard kształcenia jest zbiorem reguł i wymagań w zakresie kształcenia wszystkich nauczycieli, dotyczących sposobu organizacji kształcenia, osób prowadzących to kształcenie, ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się, a także sposobu weryfikacji osiągniętych efektów. Tym samym przyczynia się do podnoszenia jakości kształcenia wszystkich nauczycieli w systemie szkolnictwa wyższego i zapobiega wystąpieniu ryzyka wykonywania zawodu nauczyciela bez należytego przygotowania zawodowego.

Zawód nauczyciela jest zawodem, który bezpośrednio wpływa na jakość usług publicznych w sektorze edukacji. Wykonywanie tego zawodu jest uzależnione od wielu czynników, z których najważniejszy to kwalifikacje merytoryczne i przygotowanie pedagogiczne. Jednocześnie projektowane wymagania kwalifikacyjne nie wykraczają poza zakres niezbędny do wykonywania zawodu nauczyciela;

- 2) przepisy projektowanego rozporządzenia dotyczące wymagań kwalifikacyjnych, jakie należy spełnić, aby wykonywać zawód nauczyciela, są uzasadnione celami służącymi interesowi publicznemu, tj. wykonywaniu zawodu nauczyciela przez osoby należycie do tego przygotowane;
- 3) przepisy projektowanego rozporządzenia dotyczące wymagań kwalifikacyjnych, jakie należy spełnić, aby wykonywać zawód nauczyciela, nie są bezpośrednio ani pośrednio dyskryminujące ze względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404).

Rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2026 r. poz. 300), należy stwierdzić, że rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.